

Adli Tıp Kurumu 2. Adli Tıp İhtisas Kurulunca ortopedi muayenesi yapılan olguların TCK yönünden değerlendirilmesi

The evaluation of the orthopedic examination in 2nd Forensic Medicine Specialization Board of the Council of Forensic Medicine in terms of the Turkish Penal Code

 Emin Biçen¹ Kağan Gürpınar² Dilşat Azer Çelik³ Selçuk Frik⁴
0000-0002-4279-7017 0000-0002-1068-0316 0000-0002-7609-052X 0000-0002-6123-1596

ÖZET

Giriş: Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlarda yaralanmanın niteliği Türk Ceza Kanuna göre önem arz etmekte olup 86-87-89. maddelerinde belirtilmiştir. Bu maddelerde yaralanmanın ağırlaştırıcı unsurları tarif edilmiş olup bunun standardizasyonu için "Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi" kullanılmaktadır. Çalışmamız ile kas iskelet sistemi yakınması olan adli travmatoloji olgularına yaklaşımımızın gösterilmesi ve medikolegal değerlendirmede dikkat edilmesi gereken hususların tartışılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamızda Adli Tıp Kurumu Adli Tıp 2. İhtisas Kurulunca 01.07.2021-31.12.2021 tarihleri arasında ortopedik muayenesi yapılan, olayla yaralanma arasında illiyet kurulan ve hakkında rapor düzenlenen 313 olgu sosyodemografik ve olay özellikleri ile klinik bulguları yönünden retrospektif olarak incelenmiş ve SPSS 16.00 paket programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Olguların yaş ortalaması 36,9 ±15,6 (min: 0 (9 ay) - max: 84 yaş) (n= 313) olup 248 (%79,2)'i erkek, 65 (%20,8) 'i kadındı. Olay türüne göre dağılıma bakıldığında ilk sırayı 103 (%32,9) olgu ile trafik kazalarına bağlı yaralanmaların aldığı görüldü. Olgulardan 5(%1,6)'i düşme olgusu olup bunların 4 (%80)'ünün iş kazası nedeniyle gerçekleşmiş olduğu görüldü. Olguların dava konusu olaydan ortalama 36.07 ay (min: 3 ay, maks: 132 ay) sonra merkezimize muayene olmak üzere başvurduğu görüldü. Olguların 174 (%55,6)'ünün merkezimize gelmeden önce dış merkezde düzenlenmiş medikolegal değerlendirme raporlarının olduğu tespit edildi.

Sonuç: Adli rapor değerlendirmesi yapılan merkezlerde, adli travmatoloji alanında tecrübesi olan ortopedi ve radyoloji uzmanlarının birlikte çalışmasının, hastanelerde mümkün olduğunca adli tıp uzmanı ile birlikte muayene yapılmasının ve vakaların geciktirilmeden adli tıp uzmanına konsülte edilmesinin yaralanma niteliğinin doğru bir şekilde belirlenmesi açısından fayda sağlayabileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Adli travmatoloji, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar, medikolegal değerlendirme

ABSTRACT

Objective: Features of crimes which are offences against physical integrity define in Turkish Penal Code. Aggravating circumstances are discussed in articles 86-89 and there is a guide which is called "Guide for Assessment of Offences Against Physical Integrity Which are Describes in Turkish Penal Code in terms of Forensic Medicine" for standardization of clinical evaluation. In this study, we want to show our approach to forensic cases had musculoskeletal complaints and discuss parameters could be taken into consideration in medicolegal assessments.

Methods: We retrospectively analyzed 313 medico-legal cases had musculoskeletal complaints and examined by Second Forensic Medicine Specialization Board between 01.07.2021 and 31.12.2021 in terms of socio-demographic characteristics, case features and clinic findings. Cases had no causation between the defendant's conduct and end result and had no medicolegal report issued by our department yet were excluded. Data analyzed by SPSS 16.00.

Results: In this study 248 (%79,2) cases were male, 65 (%20,8) cases were female, with a mean age of 36,9 ±15,6 years (0-84). Most seen cases were traffic accidents with 103 (%32,9), 4 out of 5 falling cases were work accident. Mean time of application to our center for examination was 36.07 months (3-132) after the event. Cases who already had another medicolegal report issued by different clinics were 174 (%55,6).

Conclusion: We suggest that working with orthopedists and radiologists who experienced in forensic traumatology and referring forensic traumatology cases to forensic medicine specialists without passing any time could contribute to determine features of the forensic injuries more correctly.

Keywords: Forensic traumatology, offences against physical integrity, medicolegal evaluation

Cite as: Biçen E, Gürpınar K, Çelik DA, Frik S. Adli Tıp Kurumu 2. Adli Tıp İhtisas Kurulunca ortopedi muayenesi yapılan olguların TCK yönünden değerlendirilmesi. J For Med 2023;37(2):74-81.

Received: 11.01.2023 • **Accepted:** 05.07.2023

Corresponding Author: Dilşat Azer Çelik, İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul, Türkiye
E-mail: celikdilsat@gmail.com

¹Uzm. Dr., İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Adli Tıp 2. İhtisas Kurulu, İstanbul, Türkiye

²Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Adli Tıp 2. İhtisas Kurulu, İstanbul, Türkiye

³Dr., İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, İstanbul, Türkiye

⁴Uz. Dr., İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Adli Tıp 2. İhtisas Kurulu İstanbul, Türkiye

Turkish Journal of Forensic Medicine is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

GİRİŞ

Vücut dokunulmazlığına karşı işlenen suçlarda yaralanmanın niteliğini belirleyen hususlar Türk Ceza Kanunu (TCK)'nın 86-87-89. maddelerinde belirtilmiştir. (Türk Ceza Kanunu, Madde 86-89, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26.09.2004) Bu maddelerde yaralanmanın ağırlaştırıcı unsurları tarif edilmiş olup temel olarak çoğu vakada; yaralanmanın basit bir tıbbi müdahale ile giderilip giderilemeyeceği, yaşamsal tehlikeye sebebiyet verip vermediği, vücutta kemik kırığı oluşturup oluşturmadığı, oluşturdu ise tespit edilen kırığın kişinin hayat fonksiyonlarına etki derecesi, organlarından veya duyarlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına veya yitirilmesine neden olup olmadığı ve yüzde sabit ize neden olup olmadığının belirtilmesi yeterli olur iken vakanın özelliğine göre farklı niteliklerin de belirtilmesi (çocuk yapmaya engel olup olmadığı, gebe kadının çocuğunun erken doğmasına neden olup olmadığı vb.) istenebilmektedir.

Yaralanmaların medikolegal değerlendirilmesi yapılırken yaralanma niteliği hususunda farklı yorumlamalara gidebileceği ve bunun da çelişkilere neden olabileceği düşünüldüğünden bahsi geçen niteliklerin neye göre değerlendirilmesi gerektiği Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Adli Tıp Derneği'nin ortak çalışması ile hazırlanmış olan "Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi" ile standardize edilmeye çalışılmıştır (1).

Bu kılavuz oldukça kapsamlı olarak hazırlanmış olup belirli aralıklarla yenileniyor olsa da bazı durumlarda kılavuz yetersiz kalabilmekte ve aynı olgu için farklı klinisyenler tarafından hazırlanan medikolegal görüşler arasında çelişkiler görülebilmektedir. Çalışmamızda kas iskelet sistemi yakınması olan adli travmatoloji olgularına, Türk Ceza Kanunu ve "Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi" yönünden Adli Tıp Kurumu Adli Tıp 2. İhtisas Kurulu olarak yaklaşımlarımızın ve bu olguların medikolegal değerlendirmesinde dikkat edilmesi gereken hususların tartışılması amaçlanmaktadır.

MATERYAL VE METOD

Çalışmamızda Adli Tıp Kurumu Adli Tıp 2. İhtisas Kurulunca 01.07.2021-31.12.2021 tarihleri arasında ortopedik yakınması olup tarafımızca ortopedik muayenesi yapılmış ve hakkında TCK'nin 86-87-89. maddeleri kapsamında rapor düzenlenmesi istenen olguların, tıbbi belgeleri içeren adli dosyalar ile birlikte oluşturulup karara bağlanmış kurul raporları incelenmiştir. Taranan olgular sosyodemografik ve olay özellikleri ile klinik bulguları yönünden retrospektif olarak incelenmiştir. Çalışmamıza her yaş grubundan hasta dahil edilmiştir. Cinsiyet, yaş, yaralanma bölgesi, ortopedik kırık sayısı (Ortopedik kırık olarak; ekstremitelerdeki ve vertebradaki kırıklar dahil edilmiştir.) ve ortopedik kırık/kırıkların kişinin hayat fonksiyonlarına etkisi ile olay türü, yaralanma ağırlığı ve kalıcı hasar durumu arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Tarafımızca muayenesi yapılmış ancak tıbbi kayıtlar ile dava konusu olay arasında illiyet bağı kurulmamış ve halihazırda Adli Tıp 2. İhtisas Kurulu tarafından karara bağlanmamış olgular çalışmaya dahil edilmemiştir. Veriler SPSS 16.00 paket programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen deskriptif istatistik veriler nominal ve yüzdesel olarak belirtilmiştir. Niteliksel verilerimiz Ki-Kare testi uygulanarak karşılaştırılmıştır. Anlamlılık değeri (p) <0.05 olarak tespit edilen durumlar istatistik olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmamızda 313 olgu dahil edilmiştir. Olguların cinsiyet dağılımına bakıldığında 248 (%79,2)'i erkek, 65 (%20,8) 'i kadındı. Yaş ortalamasının 36,9 ±15,6 (min: 0 (9 ay) - max: 84 yaş) (n= 313) olduğu tespit edildi. Olay türüne göre dağılıma bakıldığında 103 (%32,9) olgu sayısı ile en sık görülen olay türünün trafik kazası yaralanması olduğu saptandı (Tablo1). Olgulardan 5(%1,6)'i düşme olgusu olup bunların 4 (%80)'ünün iş kazası nedeniyle gerçekleşmiş olduğu görüldü. Olay türleri ile cinsiyet arasındaki ilişki incelendiğinde; trafik kazası, şiddete bağlı künt travma, kesici delici alet ve ateşli silah yaralanması olguları gruplandırılarak yapılan ki-kare testi sonucunda bu olay türlerinin erkek cinsiyette daha sık gözlemlendiği tespit edilmiştir (p<0.001).

Olguların yaş dağılımı incelendiğinde; 65 yaş ve üstü olgu sayısının 18 (%5,75) olduğu, 12 (%66,66)'sinin

Tablo 1. Olay türünün cinsiyete göre dağılımı *

Olay türü	AİTK	ADTK	MK	ŞBKT	ASY	KDAY
Kadın	16 (%43,2)	18 (%39,1)	1 (%5,0)	17 (%23,0)	6 (%8,0)	3 (%8,6)
Erkek	21 (%56,8)	28 (%60,8)	19 (%95,0)	57 (%77,0)	69 (%92,0)	32 (%91,4)
Toplam**	37 (%11,8)	46 (%14,7)	20 (%6,4)	74 (%23,6)	75 (%23,9)	35 (%11,2)

*[AİTK: Araç İçi Trafik Kazası, ADTK: Araç Dışı Trafik Kazası, MK: Motosiklet Kazası, ŞBKT: Şiddete Bağlı Künt Travma, ASY: Ateşli Silah Yaralanması, KDAY: Kesici-Delici Alet Yaralanması].

**Toplam satırında olay türlerinin sayısal değerlerinin yanı sıra parantez içerisinde mevcut olay türünün tüm vaka sayısı (313) içerisindeki oranı yüzdesel olarak belirtilmiştir.

trafik kazası yaralanması ve bunların da 7 (%58,33) 'sinin araç dışı trafik kazası yaralanması olduğu görüldü. Çocuk yaş grubu, 18 yaş ve altı olguların sayısı 36 (%11,50) olup, 5 (%13,9)'i kız, 31 (%86,1)'i erkekti. Kız olguların tamamı trafik kazası nedeniyle yaralanmış iken, erkek olguların 17 (%54,83)'sinin trafik kazası geçirdiği, bunların 5 (%29,41)'inin motosiklet kazası olduğu görüldü. Erkek cinsiyetteki 31 çocuğun 4 (%12,9)'ünün ateşli silah yaralanmasının olduğu, 3 (%9,6)'ünün ise iş kazası sonucu yaralandığı görüldü. Olgu gruplarının yaş ortalamalarının; ateşli silah yaralanmalarında 35,4±11,5, trafik kazalarında 37,1 ± 19,8, kesici delici alet yaralanmalarında 35,0 ± 13,4 ve şiddete bağlı künt travma yaralanmalarında 40,5 ± 13,8 olduğu tespit edildi.

Olguların dava konusu olaydan ortalama 36.07 ay (min: 3 ay, max: 132 ay) sonra merkezimize muayene olmak üzere başvurduğu görüldü. Olaydan sonra ilk 12 ay içerisinde tarafımıza başvuran olgu sayısının 22 (%7.02) olduğu, bunların 9 (%40.9)'unun ateşli silah yaralanması, 5 (%22.7)'inin şiddete bağlı künt travma, 4 (%18,2)'inin kesici delici alet yaralanması, 2 (%9,1)'sinin trafik kazası ve 2 (%9,1)'sinin iş kazası nedeniyle başvurduğu görüldü. Olay sonrası ilk 12 ayda başvuran 22 olgudan 19 (%86.36)'unun halihazırda herhangi bir fonksiyonel kısıtlılığa sahip olmadığı görülmüş olup, söz konusu yaralanmasının organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitilmesi niteliğinde olmadığı yönünde rapor düzenlenmiştir. Bu dönemde başvuran 1 (%4,5) olgunun mevcut ampütasyonu nedeniyle yaralanmasının organlarından birinin işlevinin yitilmesi kapsamında kabul edildiği, fonksiyonel

kısıtlılığı olan 2 (%9,1) olgunun ise iyileşme süresi tamamlandıktan sonra tekrar başvurması gerektiği yönünde karar verildiği görüldü. Olgulardan 205 (%65.49)'inin olay tarihine göre 24 ay sonrasında muayene edildiği, bunların 80 (%39.0) 'inin trafik kazası, 44 (%21,5)'ünün ateşli silah yaralanması, 43 (%21.0)'ünün şiddete bağlı künt travma, 20 (%9,8)'sinin kesici delici alet yaralanması, 14 (%6,8)'ünün iş kazası, 2 (%1)'sinin yanık, 1 (%0,5)'inin patlama sonucu yaralanma ve 1 (%0,5)'inin düşme nedeniyle başvurduğu görüldü. Bu dönemde başvuran 80 trafik kazası olgusunun 34 (%42.50) 'ünün araç dışı trafik kazası olduğu görüldü.

Olguların yaralanma özellikleri incelendiğinde; 101 (%32.3) olguda tek ortopedik kırık, 111 (%35,5) olguda çoklu (>1) ortopedik kırık, 100 (%31,9) olguda kastendon vb. yumuşak doku yaralanması, 12 (%3.83) olguda ise ampütasyon olduğu görüldü. Çoklu ortopedik kırığı olan 111 olgunun 35 (%31,5)'inin ateşli silah yaralanması, 53 (% 47,7)'ünün trafik kazası yaralanması olduğu, bunların da 28 (%52,8)'inin araç dışı trafik kazası, 10 (%18,8)'unun motosiklet kazası olduğu bulundu. Ampütasyonu olan 12 olgunun 7 (%58.3)'sinin iş kazası sonucu yaralanmış olduğu görüldü. Tespit edilen 75 ateşli silah yaralanması olgusunun 35 (%46,6)'inin, 103 trafik kazası olgusunun ise 53 (%51,4)'ünün çoklu ortopedik kırığı olduğu görüldü. Eklem çıkığı olan 7 (%2,23) olgunun 6 (%85,71)'sının şiddete bağlı künt travma nedeniyle başvurduğu görüldü. Eklem çıkığı olan 7 olgudan 5 (%71,4)'inin başkaca bir bulgusunun olmadığı tespit edildi.

Tablo 2. Olay türünün yaralanma bölgesine göre dağılımı*

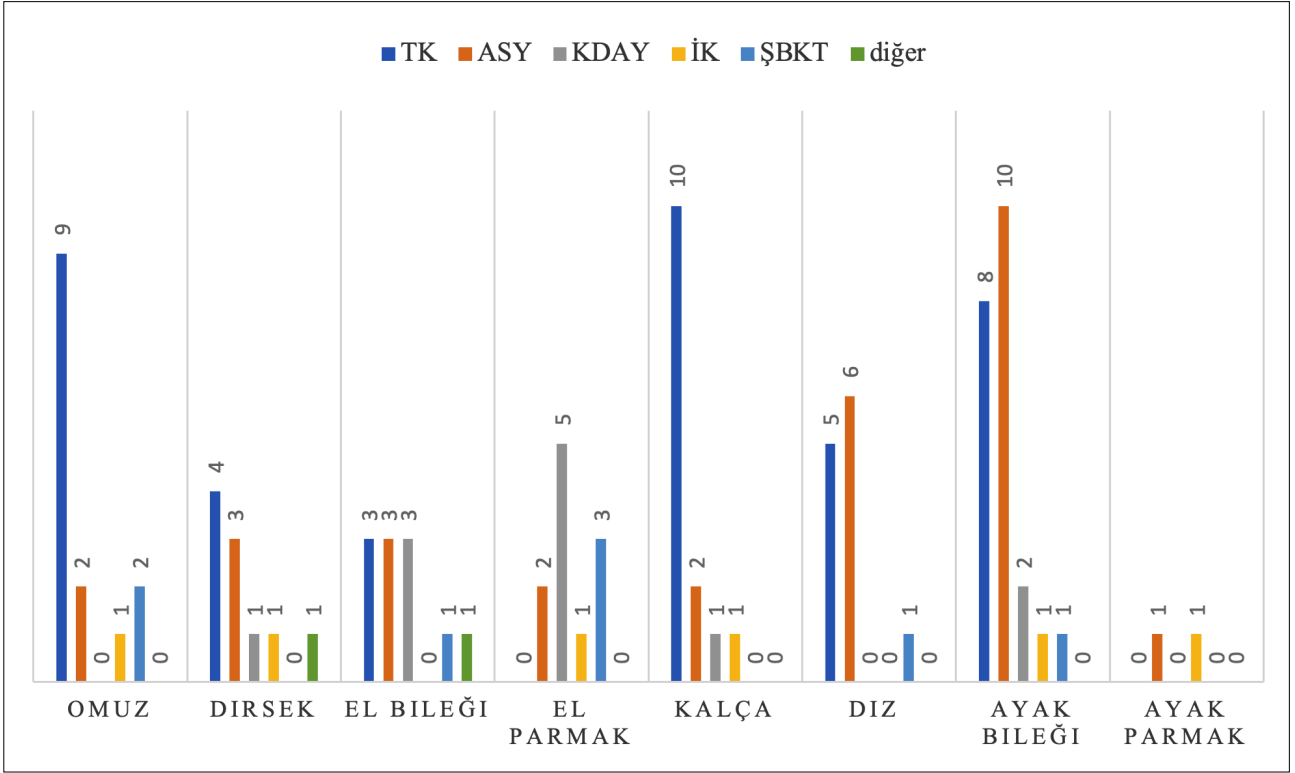
Olay Türü	Yaralanma Bölgesi		
	Üst Ekstremité	Alt Ekstremité	Omurga
TK	45 (%28,2)	69 (%41,8)	10 (%41,7)
ŞBKT	57 (%35,8)	17 (%10,3)	6 (%25,0)
ASY	17 (%10,7)	60 (%36,4)	2 (%8,3)
KDAY	27 (%17,0)	8 (%4,8)	1 (%4,2)
İK	11 (%6,9)	8 (%4,8)	4 (%16,7)
Diğer	2 (%1,2)	3 (%1,8)	1 (%4,2)
Toplam	159	165	24

* [TK: Trafik Kazası (bu analizde araç içi trafik kazası, araç dışı trafik kazası ve motosiklet kazaları birleştirilerek hepsi trafik kazası yaralanması adı altında değerlendirilmiştir.), ŞBKT: Şiddete Bağlı Künt Travma, ASY: Ateşli Silah Yaralanması, KDAY: Kesici-Delici Alet Yaralanması, İK: İş Kazası]

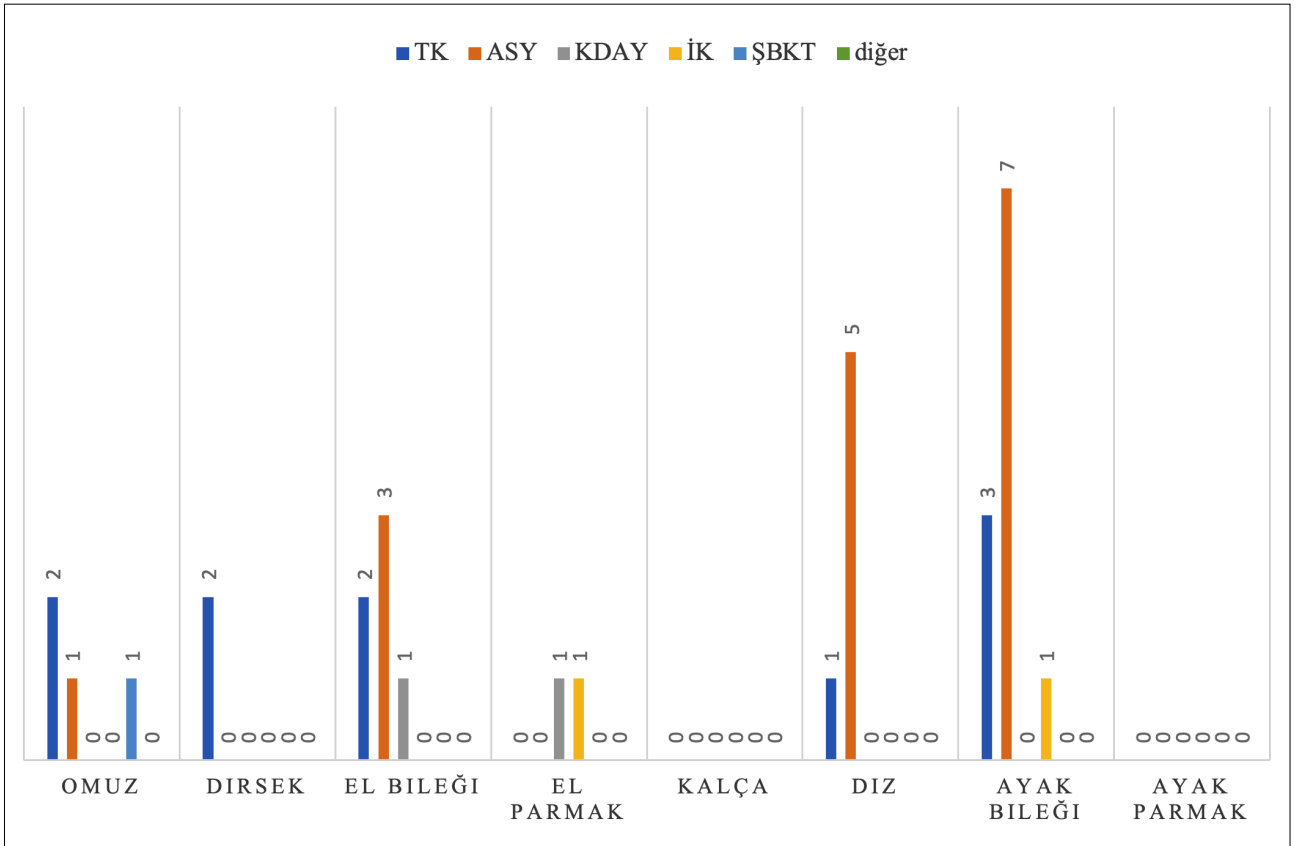
Yaralanma bölgeleri değerlendirildiğinde, 2 vakada üst-alt ekstremité ve omurga yaralanmalarının bir arada görüldüğü (biri araç içi trafik kazası, diğeri şiddete bağlı künt travma), 25 vakada üst-alt ekstremité yaralanmasının bir arada görüldüğü, bu olguların ise 3'ünün ateşli silah yaralanması, 16'sının trafik kazası (7'si araç dışı trafik kazası) nedeniyle başvurduğu tespit edildi. Olay türlerine göre yaralanma bölgesi incelendiğinde; trafik kazası ve ateşli silah yaralanması olgularında alt ekstremitelerin, iş kazası ve kesici delici alet olgularında üst ekstremitelerin daha sık etkilendiği tespit edildi (Tablo 2).

Muayenede saptanan bulgular incelendiğinde; her bir eklem bölgesi, eklem hareket açıklığı ölçümü normal değerlere göre %10-%50 arasında kayıp olan vakalar ve %50'den fazla kayıp olan vakalar olmak üzere 2 grup halinde değerlendirilip, Şekil 1 ve Şekil 2'de değişik eklemlerde meydana gelen bu kısıtlılıklar olay türüne göre sınıflandırılarak gösterilmiştir. Olguların 19 (%6,1)'unda değişik ölçülerde kısıtlılık tespit edildiği görüldü. Posterior enstrümantasyon uygulanan 5 (%1,5) olgudan 3 (%60)'ünün araç içi trafik kazası, 1 (%20)'inin araç dışı trafik kazası, 1 (%20)'inin de iş kazası (düşme) nedeniyle başvurmuş olduğu görüldü. Kalça protezi tedavisi uygulanan 4 (%1,2) olgunun 2'sinin ateşli silah yaralanması, 2'sinin motosiklet kazası nedeniyle gerçekleştirildiği saptandı.

Olgular hakkında tarafımızca düzenlenen medikolegal değerlendirme raporları incelendiğinde; 64 (%20,4) olgu hakkında genel hayati tehlike ve basit tıbbi müdahale ile giderilip giderilemeyeceği hususlarında değerlendirme talep edilmediği, bu nedenle yorum yapılmadığı, 218 (%69,6) olguda ortopedik travmatolojik bulguları açısından basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmadığı, 31 (%9,9) olguda ise basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olduğu yönünde karar verildiği saptandı. Olguların 70 (%22,4)'inde yaralanmalarının hayati tehlikeye neden olduğu yönünde karar verildiği, bu olguların 28 (%38,6)'inin ateşli silah yaralanması, 24 (%34,28)'ünün ise trafik kazası nedeniyle başvurmuş olduğu görüldü. Yalnızca 3 (%4,2) olguda hayati tehlikenin, kişide oluşan kas-iskelet sistemi yaralanmalarından kaynaklandığı görülmüş olup bunların 2 (%66,6)'sinde ekstremité ampütasyonu, 1 (%33,3)'inde ise geniş ve yüksek dereceli cilt yanıklarının olduğu görüldü. Toplam 253 olguda kemik skoru değerlendirilmesi yapıldığı, 42 (%16,6) olguda kemik skorunun "6" olarak belirlendiği, bu olguların da 28 (%66,6)'inin ateşli silah yaralanması olduğu tespit edildi (Tablo 3). Kemik skoru '0' olarak belirlenen (ortopedik kemik kırığı tespit edilmeyen) 83 (%32,8) olgunun 26 (%31,32)'sinin kesici delici alet yaralanması, 27 (%32,53)'sinin şiddete bağlı künt travma öyküsü ile başvurduğu görüldü.

Şekil 1. Eklem hareket açıklığı ölçümü normal değerlere göre %10-%50 arasında kayıp olan olguların olay türüne göre dağılımı

Şekil 2. Eklem hareket açıklığı ölçümü normal değerlere göre %50'den fazla kayıp olan olguların olay türüne göre dağılımı

Tablo 3. Olay türünün kemik kırığının hayat fonksiyonlarına etki derecesine göre dağılımı*

Olay Türü	Kemik kırığının hayat fonksiyonlarına etki derecesi		
	Hafif (1)	Orta (2-3)	Ağır (4-5-6)
TK	0	20 (%38,4)	46 (%42,9)
ŞBKT	10 (%90,9)	17 (%32,6)	7 (%6,5)
ASY	0	8 (%15,3)	45 (%42,0)
Diğer	1 (%9,1)	7 (%13,4)	9 (%8,4)
Toplam	11	52	107

* [TK: Trafik Kazası (bu analizde araç içi trafik kazası, araç dışı trafik kazası ve motosiklet kazaları birleştirilerek hepsi trafik kazası yaralanması adı altında değerlendirilmiştir), ŞBKT: Şiddete Bağlı Künt Travma, ASY: Ateşli Silah Yaralanması]

Tüm vakalar içerisinde 306 (%97,7) olguda organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi niteliğinde olup olmadığı açısından değerlendirme yapıldığı, bu olgulardan 64 (%20.91)'ünün yaralanmasının organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması niteliğinde, 23 (%7.51)'ünün yaralanmasının organlarından birinin işlevinin yitirilmesi niteliğinde olduğu yönünde karar verildiği, 3 (%0,98) olgunun ise farklı bölgelerde mevcut ortopedik zaaflarından dolayı ayrı ayrı değerlendirilerek organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması ve yitirilmesi niteliğinde olduğu yönünde karar verildiği görüldü. Yaralanması organlarından birinin işlevinin yitirilmesi niteliğinde olduğu karara varılan 23 olgudan 13 (%54,2)'ünün ateşli silah yaralanması nedeniyle değerlendirildiği görüldü. Olguların 19 (%6,1)'unda alt ekstremitelerde 0,5 ila 4 cm aralığında uzunluk farkı tespit edildiği, bu olgulardan 8 (%42,1)'i hakkında yaralanmasının organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi niteliğinde olduğu kararı verilmiş olsa da bu kararın kısıllıktan değil, halihazırda mevcut değişik seviyelerdeki eklem hareket açıklığı kısıtlılıklarından kaynaklandığı görüldü. Posterior enstrümantasyon uygulandığı saptanan 5 (%1,5) olgudan 4 (%80)'ünün yaralanmasının organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması niteliğinde olduğu kararı verildiği, 1 (%20)'i hakkında ise mahkemece sorulmaması nedeni ile görüş bildirilmediği saptandı. Kalça protezi tedavisi uygulanan 4 (%1,2) olgudan 3 (%75)'ünün yaralanmasının organlarından birinin işlevinin yitirilmesi niteliğinde olduğu (anatomik kayıp)

kararı verildiği, 1 (%25)'i hakkında ise mahkemece sorulmaması nedeniyle görüş bildirilmediği saptandı.

Olguların 174 (%55,6)'ünün merkezimize gelmeden önce dış merkezde düzenlenmiş medikolegal değerlendirme raporlarının olduğu, bunların 136 (%78,2)'sının yalnızca Adli Tıp Kurumu Şubelerince, 8 (%4,6)'inin yalnızca Adli Tıp Anabilim Dallarınca, 20 (%11,5)'sinin yalnızca Devlet Hastanelerince düzenlenmiş olduğu görüldü. Halihazırda ortopedik kırıklara yönelik (Kranial, maksillofasial, kot, sternum vb. kırıkları olan olgular dahil edilmemiştir.) kemik skoru değerlendirmesi yapılmış olan 126 (%72,4) olgunun radyolojik görüntülemeleri tarafımızca değerlendirildi. Bu olgulardan 91 (%72,2)'inde saptanan ortopedik kemik kırıklarının tarafımızca teyit edildiği, 6 (%4,8) olguda saptanan kemik kırıklarının tamamı veya bir kısmının mevcut olmadığı veya olayla illiyetsiz olduğu görülmüşken, 29 (%23,0) olguda ise halihazırda saptanan kemik kırıklarının dışında olayla illiyetli başka ortopedik kemik kırıklarının da mevcut olduğu görüldü. Önceki raporlarında yaralanması organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi niteliğinde olup olmadığı yönünden değerlendirilen 49 (%28,2) olgudan 12 (%24,5)'inde merkezimizin kararı ile uyumlu olmadığı görüldü. Uyumlu olmayan olguların tamamında dış merkez raporunda kişinin yaralanmasının organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi niteliğinde olmadığı kanaatine varıldığı, bunların da 7'sinde ortopedi konsültasyonu istenmediği, 3 olguda

ortopedi konsültasyonu istendiği ancak muayene bulgularının nötral 0 metoduna uygun olarak tanımlanmadığı, 2 olguda ise ortopedik muayene bulgularının “Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik” ekindeki cetvellere göre karar verilmiş olduğu görüldü.

TARTIŞMA-SONUÇ

Çalışmamıza dahil edilen toplam 313 olgunun, 248 (%79,2)'sinin cinsiyetinin erkek olduğu tespit edilmiş olup bu sonucun genel literatür bilgisi ile uyumlu olduğu görülmüştür (2-8). Genel olarak adli vakalarda erkeklerin daha fazla taraf olmasının nedeninin, kadınların toplumsal hayata katılımının daha az olması (5) ve yine yapılmış sosyolojik çalışmalarla ortaya konmuş olan, kişilere atfedilen toplumsal cinsiyet rollerinin kişilerin gelişimine ve nihai dönemde davranışlarına etkisinin olduğu ve bu rollerde de erkek cinsiyetin şiddete maruziyetinin (şiddet görme ve şiddet gösterme) kadın cinsiyete göre daha fazla olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir (9,10).

Çalışmamızdaki veriler olay türü bakımından incelendiğinde; 103 (%32,9) olgu ile en sık trafik kazası yaralanmasının görüldüğü bilgisine ulaşılmış olup bu veri kemik kırıklarının değerlendirildiği benzer çalışmalar ile uyumlu bulunmuştur (2,8).

Olguların yaşlarına göre olay türleri incelendiğinde; 65 yaş ve üstü vakalarda en sık görülen yaralanma türünün trafik kazası olduğu tespit edilmiş olup genel literatür bilgisi ile uyumlu olduğu görülmüştür (11-14). 65 yaş ve üstü vakalarda araç dışı trafik kazasına bağlı yaralanma sıklığının, Başkent Üniversitesi Hastanesi'nde yapılmış bir çalışmadaki veriler ile uyumlu olduğu görülmüş olup bunda ilerleyen yaş ile birlikte meydana gelebilecek kognitif kapasite ve motor beceri kayıplarının etken olabileceği düşünülmüştür (3).

Çocuk yaş grubu olarak nitelendirilen 18 yaş altı olgularda motosiklet kazalarına bağlı yaralanmaların daha sık olmasının; hem motosiklet ehliyeti almak için sınır yaşın 16 olmasından, hem de gençler arasında motosiklet kullanımı ve motosiklet kullanılan

işlerde çalışma oranının yüksek olmasından kaynaklanabileceği düşünüldü (15).

Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberine göre meydana gelen kemik kırıklarının yaşamsal fonksiyonlara etkisi incelendiğinde; kemik skoru “6” olarak belirlenen 42 olgudan 28 (%66,6)'inin ateşli silah yaralanması olduğu görülmüş olup bu durumun ateşli silah yaralanmalarında görülen kemik kırıklarının açık kırık niteliğine sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde yapılan bir çalışmada genel yaralanma bölgesi açısından bakıldığında; olgularda üst ekstremitte yaralanmalarının görülme sıklığı daha fazla olsa da kemik kırıklarının dağılımına bakıldığında; bizim çalışmamızla uyumlu olarak alt ekstremitte kırıklarının görülme sıklığının daha fazla olduğu saptanmıştır (6).

Dava konusu olaya bağlı yaralanması, organlarından birinin işlevinin yitirilmesi niteliğinde olan 23 olgunun 13 (%54,2)'ünün ateşli silah yaralanması olduğu tespit edilmiş olup bunun nedeninin ateşli silah yaralanmalarının diğer yaralanmalara göre daha fazla deforme edici (kemik kırıklarının parçalı-açık olması, geçtiği trase boyunca çevre yumuşak dokuda da (kas, tendon, damar, sinir vb.) ciddi yaralanmalara sebebiyet vermesi vb.) nitelikte olmasından kaynaklandığı düşünüldü.

Yapılan medikolegal inceleme sonucunda; olguların kemik skorları ve organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi ile ilgili varılan nihai kararın dış merkez raporları ile yüksek oranda uyumlu olduğu görülmüştür. Kemik skorları konusunda dış merkez raporlarında görülen farklılıkların; adli radyoloji konusunda deneyim eksikliğinden ve acil şartlarda elde edilen radyolojik görüntülemelerin suboptimal olabilmesinden kaynaklı olarak somut olayla illiyeti olan bazı kemik kırıklarının gözden kaçabilmesi veya herhangi bir eski kırığın yanlış şekilde olayla illiyetinin kurulabilmesinden kaynaklanabileceği düşünüldü.

Organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflaması veya yitirilmesi konusunda görülen farklılıkların; son

durum değerlendirmesi için ortopedi konsültasyonu istenmemesinden ve muayenelerin standart ölçütlere (nötral 0 metodu) uygun olarak yapılmamasından kaynaklandığı düşünüldü.

Bu çalışmamızda elde ettiğimiz veriler sonucunda; medikolegal açıdan hatalı bir değerlendirme yapılmaması için; başta ortopedi ve radyoloji olmak üzere adli travmatoloji alanında deneyimli branş uzmanlarının katılımı ile multidisipliner bir yaklaşım sergilenmesinin uygun olacağını önermekteyiz.

Adli nitelikteki olgulara ilk medikal müdahalenin yapıldığı kliniklerde düzenlenen tıbbi belgeler medikolegal değerlendirme için en önemli delilleri oluşturmakta olup söz konusu yaralanmaların bu belgelerde doğru şekilde tanımlanabilmesi için lisans düzeyindeki tıp eğitimi içerisinde yara tarifinin (lezyonun doğru tanımı, yaralanmanın lokalizasyonu, boyutu, niteliği) öneminin vurgulanması gerektiğini düşünmekteyiz.

Son olarak, farklı kliniklerde ve bölgelerde yapılan çalışmalarda adli olgu dağılımlarının farklılık gösterebileceği, bu nedenle çok merkezli çalışmaların yapılmasının hem daha anlamlı veriler elde etmeyi sağlayacağı hem de bölgelere göre kişilerin yaralanmasına sebep olan olaylara karşı önlemler alınması konusunda yarar sağlayabileceği düşünüldü. Bu tip deskriptif çalışmaların, değişik yaş gruplarında sık görülen yaralanmalara yönelik koruyucu önlemlerin alınması hususunda yardımcı olabileceği düşünüldü.

Bu çalışma 13-16 Ekim 2022 tarihleri arasında Antalya'da düzenlenen 17. Uluslararası Katılımlı Adli Tıp Günleri'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Etik Kurul Onayı: Çalışma için Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Eğitim ve Bilimsel Araştırma Komisyonu'ndan 10/05/2022 tarih 21589509/2022/236 numara ve "Adli Tıp Kurumu Adli Tıp 2. İhtisas Kurulunca Ortopedi Muayenesi Yapılan Olguların TCK Yöntünden Değerlendirilmesi" başlığı ile onay alınmış ve Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yürütülmüştür.

Finans: Bu çalışma için hiç bir kurum veya kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Çıkar çatışması: Yazarlar çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

KAYNAKLAR

1. Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi Adli Tıp Uzmanları Derneği Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Adli Tıp Derneği. Haziran-2019.
2. Zeren C, Karakuş A, Çelikel A, Çalışkan K, Aydoğan A, Karanfil R, Çelik M. Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisine Başvuran Adli Olguların Değerlendirilmesi. The Medical Journal of Mustafa Kemal University 2015; 2(7): -.
3. Yaşar Z, Büken E. Başkent Üniversitesi Hastanesine Trafik Kazası Nedeniyle Başvuran Adli Olguların İncelenmesi. The Bulletin Of Legal Medicine. 2015;20(3):132-137. Doi:10.17986/Blm.2015314257.
4. Çelik C, Ata U. About Medicolegal Evaluation Of The Effects Of Bone Fracture/Dislocation On Life Functions. The Bulletin Of Legal Medicine. 2022;27(1):93-101. Doi:10.17986/Blm.1523.
5. Hakkoymaz H, Keten H, Artuç S, Üçer H, Bozkurt S, Okumuş M, Keten A. Evaluation of Medico-Legal Reports in Respect of The Turkish Penal Code. The Journal of Kartal Training and Research Hospital. 2014;25(3):177-180. Doi:10.5505/Jkartalr.2014.36693.
6. Kaçmaz İ, Uzakgider M, Basa C, Zhamilov V, Duman Atilla O, Karaman G, Agus H, Ekizoglu O. Retrospective Analysis of Adult Forensic Cases Admitted to the Emergency Medicine Clinic of İzmir Tepecik Training and Research Hospital and Consulted With Orthopedics and Traumatology. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2020;34(1):43-52. Doi:10.5505/Deutfd.2020.45722.
7. Mert E, Canbaz H, Bilgin Gn. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Acil Servisine Başvuran Adli Olguların Özellikleri. Adli Bilimler Dergisi. 2004;3(4):37-44.
8. Kenan Karbeyaz Tgyb. Yeni Türk Ceza Kanunu Çerçevesinde Kemik Kırıklarına Adli Tıbbi Yaklaşım. Turkish Journal of Trauma & Emergency Surgery. Published Online September 20106:453-458.
9. Şenol D, Sariççek A. Murder: A Sociological Assessment in the Context of Gender. Vol 11.; 2019.
10. Çelik G. "Erkekler (De) Ağlar!": Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Erkeklik İnşası ve Şiddet Döngüsü 1.
11. Hilal A, Akgündüz E, Kaya K, Yılmaz K, Çekin N. Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Gelen Maluliyet Raporlarının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. The Bulletin of Legal Medicine. 2017;22(3):189-193. Doi:10.17986/Blm.2017332032.
12. Kandış H, Karakuş A, Katırcı Y, Karapolat S, Kara İ. Geriatrik Yaş Grubu ve Travmalar. Turkish Journal of Geriatrics 2011; 14 (3) 193-198.
13. Bilgin G, Mert E. Geriatrik Yaş Grubu Adli Olguların Özellikleri. Türk Geriatri Dergisi. 2005;8(2):107-110.
14. Aydoğdu Hİ, Efil H, İçmeli S, Küçük C, Küçük P. Geriatrik Yaş Grubunda Travmaya Bağlı Maluliyet Trauma-Related Disability In The Geriatric Age Group. Adli Tıp Dergisi. 2022; 36(2): 69-73.
15. Yazıcı S, Can M. Çocuklarda Trafik Kazası Nedeniyle Oluşan Maluliyet ve Etki Eden Faktörler. The Bulletin of Legal Medicine. 2019;24(1):51-56. Doi:10.17986/Blm.2019250176.